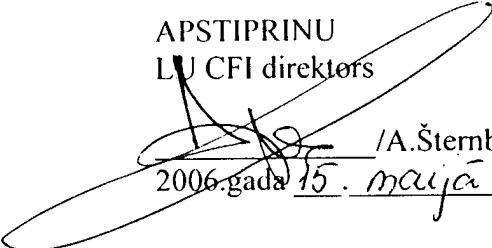

APSTIPRINU
LU CFI direktors

/A.Šternbergs/
2006.gada 15. maijā

Ētikas kodekss

I. Vispārīgie noteikumi

1. Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūta Ētikas kodeksa mērķis ir noteikt un nostiprināt profesionālās ētikas normu lietošanu, lai uzlabotu Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūta (turpmāk – LU CFI) darba kultūru.

2. LU CFI darbinieki savā darbībā ievēro Ētikas kodeksā noteiktos pamatprincipus, bet situācijās, kuras nav minētas šajā kodeksā, rīkojas saskaņā ar vispārpieņemtajām uzvedības normām.

3. Ētikas kodekss ir saistošs ikvienam LU CFI darbiniekam; zinātniekiem, darbiniekiem ir arī saistošs „Zinātnieku ētikas kodekss”. (skat. pielikumu)

II. Ētikas pamatprincipi

4. Neitralitāte un neatkarība:

4.1. LU CFI darbinieku spriedumi, lēmumi un rīcība atbilst Latvijas Republikas Satversmei, citiem normatīvajiem aktiem un Ētikas kodeksa normām.

4.2. LU CFI darbinieki savu profesionālo darbību veic un lēmumus pieņem neatkarīgi no politiskās, reliģiskās un sabiedriskās pārliecības.

4.3. LU CFI darbinieki pilda savus pienākumus un atturas no darbībām, kas varētu atstāt negatīvu iespaidu par LU CFI un tās darbību.

5. Objektivitāte:

5.1. LU CFI darbinieki pilda savus pienākumus objektīvi un taisnīgi, ievērojot personu vienlīdzību likuma priekšā un neizrādot īpašu labvēlību vai privilēģijas kādai personai, kā arī nepieļaujot priekšrokas došanu savām, savas ģimenes un citu radnieku, kā arī draugu un paziņu personiskajām interesēm.

5.2. LU CFI darbinieki, izskatot jautājumus un pieņemot lēmumus, izmanto tikai pārbaudītu informāciju. Darbinieks pieņem lēmumu savas profesionālās kompetences robežās un profesionālās darbības robežās, pamatojoties uz iegūtajiem faktiem un pierādījumiem un jautājumus izskatot pēc būtības.

5.3. LU CFI darbiniekiem jābūt paškritiskiem, jāprot atzīt un labot savas kļūdas un atvainoties par neētisku rīcību. Nav pieļaujama ļaunprātīga savu kolēģu vai citu personu zināšanu trūkuma un kļūdu izmantošana.

6. Atklātība un lojalitāte

6.1. LU CFI darbinieki savā profesionālajā darbībā ir atklāti pret sabiedrību saskaņā ar normatīvajiem aktiem un LU CFI iekšējās darba kārtības noteikumiem.

6.2. LU CFI oficiālo viedokli pauž tikai tie darbinieki, kuri saņēmuši LU CFI vadības pilnvarojumu šādai rīcībai.

6.3. LU CFI darbinieki savos publiskajos izteikumos ir lojāli pret LU CFI un tās darbības mērķiem, koleģiālajām attiecībām un sabiedrību kopumā.

6.4. Komunikācijā ar citām personām darbinieki izturas ar cieņu, ievērojot profesionālās prasības un likumiskās intereses.

7. Konfidencialitāte:

7.1. LU CFI darbinieki, pildot profesionālos pienākumus, ievēro konfidencialitāti.

7.2. LU CFI darbinieki apzinās, ka no informācijas drošības ir atkarīgas klientu personiskās intereses un pamatbrīvības.

8. Taisnīgums un godprātība:

8.1. Taisnīgums ir LU CFI darbinieku un vadītāju savstarpējo attiecību norma.

8.2. Taisnīga attieksme komunikācijā ar sabiedrību ir obligāta prasība LU CFI darbiniekiem.

8.3. LU CFI darbinieki savus amata pienākumus pilda godprātīgi, neizmantojot amata stāvokļa priekšrocības personīgā labuma gūšanai sev vai citai personai.

8.4. LU CFI darbinieki informē vadību par gadījumiem, kuru risināšanā konkrēts darbinieks ir iespējamā ieinteresētā persona, lai vadība varētu noteikt čītu darbinieku lietas pilnvērtīgai, objektīvai risināšanai.

9. Profesionalitāte:

9.1. Profesionalitāte ir saistīta ar amatu un tam raksturīgiem uzdevumiem, kuru izpildē izpaužas ar attiecīgo amatu saistītā kompetence, iegūtās zināšanas un nostiprinātās prasmes.

9.2. LU CFI darbinieki savus pienākumus veic profesionāli, atbildīgi, precīzi un godīgi, izmantojot labāko pieredzi un praksi.

9.3. LU CFI darbinieki paplašina un padziļina savas profesionālās zināšanas, apgūstot nepieciešamās iemaņas un prasmes, lai savus pienākumus veiktu pienācīgi un lietpratīgi.

III. Darbinieku tiesības, pienākumi, savstarpējās attiecības un profesionālā etiķete

10. Katram LU CFI darbiniekam ir tiesības:

10.1. lēmumu pieņemšanas gaitā atbilstoši profesionālajai kompetencei un amatam brīvi izteikt un argumentēti aizstāvēt personisko viedokli, ja viņš ir pārliecināts par to;

10.2. saņemt no darba devēja vai struktūrvienības vadītāja adekvātu padarītā darba novērtējumu un cieņpilnu attieksmi;

10.3. uz privātās dzīves neaizskaramību;

10.4. atteikties izpildīt LU CFI vadības vai struktūrvienības vadītāja dotos uzdevumus, ja tie ir pretrunā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem.

11. LU CFI vadītājam, vadītāja vietniekiem un struktūrvienību vadītājiem ir pienākums:

11.1. regulāri informēt padotos par turpmāko rīcību un attīstības perspektīvām;

11.2. sekmēt profesionālas darba vides veidošanu struktūrvienībās;

11.3. veicināt darbinieku profesionālo izaugsmi;

11.4. kritiku par darbinieka kļūdām, kas pieļautas darba procesā, izteikt darbiniekam individuāli;

11.5. izskatīt iespēju sniegt darbiniekiem publisku un materiālu atzinību par īpaši sekmīgu pienākumu pildīšanu;

11.6. atbalstīt darbinieku radošu attieksmi un iniciatīvu darba procesa uzlabošanai;

11.7. ar savu uzvedību veicināt darbinieku godprātīgu un atbildīgu attieksmi pret tiešajiem darba pienākumiem.

12. Katram LU CFI darbiniekam ir pienākums:

- 12.1. ievērot šajā Ētikas kodeksā minētās ētikas pamatprasības un vispārpieņemtās uzvedības normas kā darba laikā, tā arī ārpus tā;
- 12.2. izvairīties no konfliktiem LU CFI un ārpus tās;
- 12.3. uzturēt savstarpēji koleģiālas attiecības;
- 12.4. saudzīgi izturēties pret LU CFI īpašumu, rīkoties ar to iespējami ekonomiski un racionāli un neļaut to savtīgi izmantot citām personām;
- 12.5. godīgi atzīt un labot savas kļūdas;
- 12.6. informēt kolēģus par profesionāli aktuāliem jautājumiem un dalīties pieredzē, kas varētu būt noderīga arī citiem LU CFI darbiniekiem;
- 12.7. saskaņot ar LU CFI vadību nodomu uzņemties darba pienākumus citā darba vietā;
- 12.8. neizmantojot darba laiku, kā arī padotā un vadītāja attiecības privātās dzīves problēmu risināšanai;
- 12.9. ievērot iekšējās darba kārtības noteikumos noteikto darba laiku, bet iespējamo kavēšanos vai prombūtni saskaņot ar tiešo vadītāju;
- 12.10. atteikties no likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 13.panta otrā daļā norādīto dāvanu pieņemšanas, nepieņemt uzaicinājumu piedalīties pasākumā, ja pastāv aizdomas par iespējamu interešu konfliktu vai LU CFI tēla nomelnošanu.

13. LU CFI darbinieku savstarpējās attiecības:

- 13.1. darbinieku savstarpējo attiecību ar kolēģiem un citām personām pamatā ir cieņa, pieklājība, godīgums, izpalīdzība, sadarbība, savstarpēja uzticēšanās un atbalsts;
- 13.2. darbinieki sadarbojas ar citiem kolēģiem, sniedzot vai saņemot palīdzību darba uzdevuma veikšanai;
- 13.3. darbinieka pienākums ir izvairīties no savu kolēģu goda vai cieņas aizskaršanas neatkarīgi no ieņemamā amata, izcelsmes, sociālā vai mantiskā stāvokļa, rases, nacionālās piederības, vecuma un dzimuma;
- 13.4. darbinieks izvairās no augstprātīga un autoritāra vadības stila, ievēro demokrātijas normas un koleģialitāti;
- 13.5. nav pieļaujama kolēģu un citu personu pazemošana, publiska kritika, ciniska attieksme; kļūdas darba procesā LU CFI risina konstruktīvā pārrunu ceļā;
- 13.6. darbinieks ņem vērā citu uzskatus, nevienu personiski neaizskarot un neaizvainojot.
- 13.7. darbinieks ļauj citiem darbiniekiem pilnībā izteikties:
 - 13.7.1. nepārtrauc runātāju, klusē, kamēr cits kolēģis izsaka vai argumentē savu viedokli;
 - 13.7.2. uzklaus argumentus, kas ir atšķirīga viedokļa pamatā;
 - 13.7.3. izprot un pārdomā teikto, un iebilst, ja tas nepieciešams;
- 13.8. darbinieks rūpējas par jauno darbinieku iesaistīšanu darba kolektīvā, daloties ar tiem savās profesionālajās zināšanās, pieredzē un praksē;
- 13.9. darbinieks apzinās, ka katra atsevišķa darbinieka uzvedība un rīcība veido LU CFI kopējo tēlu sabiedrībā.

14. Profesionālā etiķete:

- 14.1. darbinieks ir uzmanīgs klausītājs un runātājs;
- 14.2. darbinieks rūpīgi pārdomā savus izteikumus;
- 14.3. darbinieks nelieto vārdus un žestus, kas neatbilst lietišķai komunikācijai vai arī var aizskart citu personu cieņu;
- 14.4. darbinieka attieksme pret darbu un kolēģiem ir labvēlīga, runa ir saprotama.

IV. Ētikas kodeksa ieviešana

15. Ētikas kodekss pieejams visiem LU CFI darbiniekiem un sabiedrībai. Tā īstenošana atkarīga no ikviena darbinieka apzinīguma, spējas izprast situāciju, paškontroles un tieksmes uz pilnveidošanos. LU CFI vadība ar savu paraugu un darba organizāciju veicina Ētikas kodeksa pamatprincipu un normu ievērošanu.

ZINĀTNIKA ĒTIKAS KODEKSS

AKCEPTĒTS

LZA Senāta sēdē 1997. gada 4. novembrī (lēmums Nr. 49. 2)

un

LZP sēdē 1997. gada 11. novembrī (lēmums Nr. 11-4)

PREAMBULA

Zinātnes pamatuzdevums ir pasaules izzināšana un jaunu patiesību atklāšana par parādībām un procesiem. Zinātniskās izziņas procesam jābalstās uz pētniecības ētikas normām un diskusiju principiem, kas formulēti šajā dokumentā.*

* Dokumentu, pamatojoties uz LR likumā "Par zinātnisko darbību" 1996. gada 13. jūnijā izdarītajiem grozījumiem (sk. 21. panta 3. rindkopu), izstrādājusi Latvijas Zinātņu akadēmija kopā ar Latvijas Zinātnes padomi.

1. VISPĀRĒJIE PRINCIPI

1.1. Zinātnieka ētikas principi pamatojas uz vispārcilvēciskām morāles normām un viņa profesionālo darbību.

1.2. Zinātnieks nedrīkst prasīt no saviem līdzstrādniekiem vai pakļautām personām, lai tās darbotos pretēji zinātnieka ētikas principiem, kā arī pretēji likumdošanas aktiem.

1.3. Ja radusies situācija, kad zinātnieka ētikas principi nonāk pretrunā ar vispāratzītām morālām vērtībām, zinātniekam jāizdara tikumiskā izvēle saskaņā ar personīgiem ētiskiem apsvērumiem.

1.4. Zinātniekam jāapzinās, ka zinātne ir nozīmīga kultūras sastāvdaļa, un tā jāaizstāv pret jebkuru netaisnu un nepamatotu apsūdzību.

1.5. Zinātniekam ir jāvēršas pret zinātnes sasniegumu nehumānu vai nekorektu izmantošanu pret cilvēci, jāinformē un jābrīdina sabiedrība un zinātnieku aprindas par šādas rīcības sekām, kā arī jāatsakās līdzdarboties šādos pasākumos.

1.6. Zinātniekam nepārtraukti jāpaplašina un jāpadziļina savas zināšanas un jāceļ profesionālā kvalifikācija.

1.7. Zinātniekam savā profesionālajā darbībā jā saglabā kritiska attieksme; fakti un pierādījumi jāvērtē augstāk nekā zinātnisko autoritāšu paustie uzskati.

1.8. Zinātniekam jāveicina zinātnes brīvība: brīvība izvēlēties risināmo problēmu un risināšanas pieeju, domas un runas brīvība; jāvēršas pret zinātnisko publikāciju cenzūru, pret ierobežojumiem brīvai pieklūšanai informācijas avotiem un brīvai viedokļu apmaiņai ar citiem zinātniekiem. Tomēr zinātniekam ir jāpiekrīt zinātnes brīvības ierobežojumiem, ja to prasa valsts likumdošanā paredzētās normas (piemēram, par valsts noslēpumiem, patenttiesībām). Zinātniekam jāprotestē pret

uztieptu prasību paust lojalitāti politiskām autoritātēm vai iestādēm, ja tas ierobežo zinātnes brīvību.

1.9. Zinātniekam nav jāiesaistās kādas problēmas risināšanā, ja tas tiek veikts zemas kvalitātes izzinošās darbības ceļā, var radīt maldinošus rezultātus un secinājumus. Šādi rīkoties nedrīkst pat tad, ja tas tiek darīts spiedīgu sociālo vajadzību un ierobežotu resursu dēļ.

1.10. Zinātniekam jāaizkavē neatbilstošas kvalifikācijas personu iekļūšana zinātniskajā pasaulē, kā arī zinātnes ideālu izmantošana populistiskiem vai demagoģiskiem mērķiem.

1.11. Zinātnieks savā zinātniskajā darbībā nedrīkst vadīties pēc personīgiem, nacionāliem, rases un politiskiem kritērijiem.

1.12. Zinātnieks nedrīkst tīšuprāt celt vai graut citu zinātnieku profesionālo reputāciju, izmantojot netikumīgus līdzekļus.

1.13. Zinātnieka atalgojums nedrīkst noteikt viņa darba kvalitāti.

2. ZINĀTNIEKŠ KĀ RADOŠĀ PERSONĪBA

2.1. Zinātnieks ievēro starptautiskos un nacionālos autortiesību likumus. Jebkurai fotogrāfiju, tabulu vai teksta pavairošanai ir nepieciešama autora vai izdevēja piekrišana, obligāti jānorāda avots. Īsi citāti norādāmi ar interpunkcijas zīmēm (piemēram, pēdīnām) vai teksta izcēlumu, uzrādot citējamā teksta avotu. Šo noteikumu neievērošana kvalificējama kā plaģiāts un autortiesību pārkāpums.

2.2. Par zinātniskā sasnieguma un publikāciju autoriem uzskatāmi tikai tie zinātnieki, kuri reāli un radoši piedalījušies zinātniskā darba izpildē. Kolēģiem, kuri snieguši tehnisko palīdzību (piemēram, rutīnas metodes, standartanalīzes) vai arī veikuši publikācijas noformēšanu (piemēram, ilustrāciju sagatavošana, rediģēšana), jāizsaka personīga pateicība. Pateicība jāizsaka arī tiem kolēģiem, kuru piezīmes manuskripta gatavošanas gaitā palīdzējušas rezultātu interpretācijā.

Ja publikācijai ir vairāki autori, delikāts ir jautājums par līdzautoru uzvārdu secību. Šis jautājums koleģiāli jāaskāņo pašam autoru kolektīvam. Ja līdzautoru ieguldījums ir aptuveni līdzvērtīgs, uzvārdus var sakārtot alfabēta kārtībā. Ja ieguldījums nav līdzvērtīgs, galvenā izpildītāja, idejas autora vai rezultātu galvenā interpretētāja uzvārds var figurēt kā pirmais.

Tikai ar autora (vai autoru) iniciatīvu, sekojot tradīcijām, kā līdzautoru var minēt zinātniskās skolas vadītāju (vai doktoranta zinātnisko vadītāju), viņa uzvārdu uzrādot kā pēdējo. Nav pieļaujama mehāniska līdzautorības pierakstīšana iestādes, katedras vai citas struktūrvienības administratīvajiem vadītājiem.

2.3. Zinātnieka darbības galvenajai motivācijai ir jābūt iekšējam aicinājumam izprast un izziņāt dabas vai sabiedrības likumsakarības un vēlmei bagātināt savas zinātniskās nozares sasniegumus, nevis karjerismam vai materiālai ieinteresētībai.

2.4. Zinātniekam ir morālas un juridiskas tiesības aizstāvēt savu sasniegumu prioritāti.

2.5. Zinātniekam ir jābūt korektam pret savu darba devēju vai sponsoru. Vienlaikus pētījuma datiem jābūt objektīviem un neatkarīgiem no darba devēja vai sponsora iepriekš izteiktām vēlmēm par sagaidāmiem rezultātiem un to secinājumiem.

2.6. Zinātniekam jāuzņemas tikai tādi uzdevumi, kuru risināšanai viņam ir pietiekama prasme. Ja to trūkst, zinātniekam jāiesaka citi kolēģi, kuri spēj izpildīt šos uzdevumus.

2.7. Zinātniskie pētījumi jāveic, nedegradējot cilvēka cieņu un nenonākot konfliktā ar humānisma principiem un cilvēktiesību normām. Pētījumi, kuros izpētes objekts ir cilvēks, jāveic atbilstoši starptautiski akceptētiem deontoloģijas principiem, respektējot cilvēka brīvprātīgu piedalīšanos pētījumā, anonimitāti un datu neizpaušanu. Ja izpētes objekts ir bērni, nepieciešama vecāku vai aizbildņu piekrišana. Personai, kura piedalās pētījumā, ir tiesības jebkurā brīdī pārtraukt savu līdzdalību.

Ja pētījums saistīts ar sāpīgām manipulācijām, zinātniekam jāpamato šāda pētījuma nepieciešamība, maksimāli jāsamazina sāpes un jāgarantē, ka pētījuma objekta fiziskās un garīgās veselības stāvoklis būtiski nepasliktināsies pētījuma procedūras rezultātā.

Persona, kas ir pētījuma objekts, pilnā mērā jāinformē par pētījuma raksturu, nolūkiem, izpētes materiāla ņemšanu (piemēram, biopsijas) un sagaidāmiem efektiem. Nav atļauts pētījumiem pakļaut personas, kuras atrodas brīvību ierobežojošos apstākļos (piemēram, cietumā).

2.8. Eksperimentos ar laboratorijas dzīvniekiem jārikojas tā, lai pasargātu dzīvniekus no sāpēm un ciešanām. Gadījumos, kad nevar izvairīties no sāpīgām procedūrām, zinātniekam jāpamato šāda pētījuma nepieciešamība vai arī maksimāli jāsamazina sāpju intensitāte.

2.9. Zinātniskais pētījums jāveic tā, lai nekaitētu apkārtējai videi un cilvēkiem. Ja tas nav iespējams, ietekmes jāsamazina līdz minimumam vai arī — ja kaitējums nav novēršams — jāatsakās no pētījuma izdarīšanas ar iecerētajām metodēm.

2.10. Zinātniekam godīgi jādara zināmi savu pētījumu rezultāti. Nedrīkst slēpt rezultātus, kuri kādam sagādā neērtības vai arī neatbilst darba hipotēzei.

Vienus un tos pašus zinātniskos datus nav korekti atkārtot dažādās publikācijās, nenorādot uz pirmpublicāciju. Rezultātu un datu atkārtotas publicēšanas vai izplatīšanas kārtību nosaka un regulē autortiesību deklarācija, kuru autors (autori) iesniedzis redakcijai vai izdevniecībai un kura nosaka ekskluzīvās tiesības reproducēt, pārpublicēt vai izplatīt pirmpublicācijas materiālus.

Ja kāds no kopīgo publikāciju līdzautoriem gatavo pārskata rakstu vai referātu zinātniskā konferencē, viņam obligāti jāuzrāda visi pārējie līdzautori un jānodrošina pilnīgas norādes uz pārskata referātā minētajiem pirmpublicējumiem.

2.11. Zinātniekam ir tiesības un pienākums publiski informēt sabiedrību par saviem sasniegumiem, taču tajā pašā laikā jāatturas no pašslavināšanas. Presē, radio un televīzijā ir lietderīgi propagandēt zinātniskos sasniegumus, bet ne savu personību. Publikācijām, kuras nav saistītas ar zinātnieka profesionālās darbības sfēru, nav ieteicams pievienot zinātniskos grādus un titulus.

3. ZINĀTNIEKŠ KĀ SKOLOTĀJS UN ZINĀTNISKĀS SKOLAS VEIDOTĀJS

3.1. Zinātnieks pulcē ap sevi skolniekus, ņemot vērā viņu intelektuālos un morālos raksturojumus. Iesaistot zinātnē jauno paaudzi, zinātniekam jāvēršas pret jebkādam protekcijas, korupcijas un diskriminācijas tendencēm.

3.2. Zinātniekam jāvelta īpaša uzmanība spējīgiem studentiem, rosinot viņu aktīvu līdzdalību pētnieciskajā darbā. Ar savām zināšanām, prasmi un morālajiem principiem zinātniekam vienmēr jābūt par piemēru saviem studentiem un līdzstrādniekiem.

Viens no radoša zinātnieka, it īpaši jauna zinātniska virziena iedibinātāja, darbības mērķiem ir zinātniskās skolas izveidošana. Zinātniskā skola ir saliedēts talantīgu zinātnieku kolektīvs, kuru vieno kopīgs mērķis un morāles normas. Par zinātniskās skolas īstenu vadītāju var būt tikai talantīgs, radošs, iejūtīgs pedagogs un cilvēks ar augstiem morālajiem principiem. Viņa personībai jākalpo par etalonu skolas tikumisko normu izveidei.

3.3. Zinātnieks nedrīkst pieņemt nelikumīgu samaksu no saviem studentiem par apmācību un konsultācijām.

3.4. Zinātniekam jāizvairās no patvaldnieciska vadības stila savā zinātnieku grupā, jāievēro demokrātijas normas un koleģiāls darbības stils.

4. ZINĀTNIEKŠ KĀ RECENZENTS

4.1. Zinātnieks ir atbildīgs par zinātnisko publikāciju un disertāciju objektīvu recenziju. Tā nedrīkst būt pavirša, nepamatoti labvēlīga vai nepamatoti nelabvēlīga.

4.2. Recenzijas sagatavošanā nav pieļaujama ieinteresētas personas iesaistīšana. Disertācijas vadītājs un līdzautori nedrīkst būt iesaistīti darba novērtēšanā recenzēšanas stadijā.

4.3. Recenzējot disertāciju, recenzents novērtē autora iegūtos rezultātus, kompetenci un darba zinātnisko nozīmīgumu, precīzi formulē kritiskās piezīmes.

4.4. Veicot zinātnisko rakstu recenzenta funkcijas, tas jādara stingri konfidenciali, ja to prasa žurnāla redakcija. Zinātnieks drīkst uzņemties tikai tādu darbu recenzēšanu un novērtēšanu, kas ir viņa kompetences robežās. Ja recenzējamā raksta saturs pārsniedz recenzenta kompetences robežas, viņš var, saglabājot konfidencialitāti, konsultēties ar kolēģiem.

5. ZINĀTNIEKŠ KĀ EKSPERTS

5.1. Zinātnieks uzņemas veikt ekspertīzi tikai tad, ja ekspertējamais zinātnes virziens atbilst zinātnieka specializācijai, zināšanām un pieredzei.

5.2. Ekspertīzes ziņojums zinātniekam jāgatavo godīgi un ar pilnu atbildību, ņemot vērā konkrēto stāvokli attiecīgajā pētījumu laukā un atspoguļojot savu kompetenci šajā jautājumā.

- 5.3. Gadījumos, kad ekspertu loks kādā specialitātē ir šaurs, jāiesaista starptautiskie eksperti, kuru izvēlē noteicošais ir objektīvi kritēriji (piemēram, citējamības indekss).
- 5.4. Gatavojot ekspertīzi, zinātnieks nedrīkst ietekmēties no darba devēja vai sponsora vēlmēm un nedrīkst pakļauties viņu spiedienam, kas varētu ietekmēt ekspertīzes saturu.
- 5.5. Lai izvairītos no aizdomām par tendenciozitāti un neobjektivitāti, zinātniekam jāatsakās piedalīties ekspertīzē, ja viņa slēdzieni var būt cieši saistīti ar personīgām interesēm. Tādā gadījumā zinātnieks informē attiecīgo pilnvaroto par atteikšanās iemeslu.
- 5.6. Ekspertīzes laikā iegūtajai informācijai jābūt stingri konfidencialai. Šo informāciju nedrīkst izmantot, lai nepamatoti vērstos pret kādu institūciju vai personu, vai arī citādi izmantot savtīgās interesēs.
- 5.7. Zinātniskās ekspertīzes apspriešanas laikā nav pieļaujama ekspertējamā darba autora klātbūtne, taču apelācijas gadījumā diskusija var notikt, autoram klātesot.
- 5.8. Ekspertīzes rezultātiem (novērtējumam, ranžējumam) ir jābūt pieejamiem zinātniskā projekta autoram. Eksperts var izvēlēties, vai viņš paliek autoram anonīms.
- 5.9. Eksperta diskvalifikācijas noteikumi:
- 5.9.1. ieinteresētās personas diskvalifikācija. Ekspertu diskvalificē tad, ja lieta bijusi saistīta ar zinātnieka eksperta paša vai viņa radnieku (dzīvesbiedra, vecāku, bērnu) vai citu viņam tuvu stāvošu personu ieinteresētību ekspertīzes labvēlīgā vai nelabvēlīgā iznākumā;
- 5.9.2. pārstāvja jeb pilnvarotās personas diskvalifikācija. Eksperts ir diskvalificējams, ja viņš pārstāvējis kādu citu personu, kas bijusi ieinteresēta ekspertīzes labvēlīgā vai nelabvēlīgā iznākumā;
- 5.9.3. diskvalifikācija eksperta atkārtotas (dubultas) ieinteresētības dēļ. Eksperts ir diskvalificējams, ja viņš šobrīd pārstāv vienu iestādi, bet agrāk kādā citā iestādē ir piedalījies tādu problēmu risināšanā, kuras tieši saistās ar pašreiz ekspertējamu lietu;
- 5.9.4. "advokāta" diskvalifikācija. Eksperts ir diskvalificējams, ja viņš aizstāvējis vai pierunājis panākt kādas lietas labvēlīgu vai nelabvēlīgu iznākumu vai arī nodarbojies ar kukuļņemšanu;
- 5.9.5. diskvalifikācija personīgās attieksmes un uzskatu dēļ. Apstākļi neattiecas uz 5.9.1.—5.9.4. Diskvalifikācija attiecas uz ekspertu, kura personīgā attieksme pret ekspertējamā darba autoru (draugs, nelabvēlis, darba devējs, kreditors; cilvēks ar kuru ir interešu saistības vai arī nav labas attiecības, u.tml.) neobjektīvi ietekmējusi ekspertīzes rezultātu. Kā iemesls var būt arī psiholoģiski, ideoloģiski un politiski motīvi vai būtiskas uzskatu atšķirības, kas apdraud ekspertīzes objektivitāti.

6. ZINĀTNIEKŠ KĀ ZINĀTNISKĀS DISKUSIJAS PARTNERIS

- 6.1. Zinātniskā diskusija un polemika ir viena no zinātniskās darbības pamatformām.
- 6.2. Kritikā, diskusijās un polemikā zinātniekam vienmēr jāievēro vienlīdzības (neatkarīgi no zinātniskā grāda un tituliem) princips, nepieļaujot personīgu attiecību kārtošanu un kritizējamās personas kariķēšanu.

7. ZINĀTNIEKŠ KĀ ZINĀTNES POPULARIZĒTĀJS

- 7.1. Zinātniekam jāpopularizē zinātnes sasniegumi. Zinātniekam jāvēršas pret pseidozinātniskām teorijām, kas cenšas piesēties ar zinātnisku frazeoloģiju.
- 7.2. Zinātniekam jārespektē sabiedrības tiesības būt informētai par zinātnes sasniegumiem un jāvairo iespējas šīs tiesības īstenot, jāvēršas pret sabiedrības maldināšanu, informācijas aizkavēšanu un sagrozīšanu.

8. ZINĀTNIEKŠ KĀ SABIEDRĪBAS LOCEKLIS

- 8.1. Zinātniekam praktiski jāizmanto savas zināšanas, intelekts un autoritāte sabiedrības labā.
- 8.2. Zinātniekam vēlams ņemt dalību zinātniskās sabiedrības aktivitātēs.
- 8.3. Zinātnieks nedrīkst pieļaut savas zinātniskās autoritātes izmantošanu populistiskos, propagandas vai reklāmas nolūkos.
- 8.4. Zinātnieks, kurš ieņem kādu amatu valdībā vai pārvaldes institūcijā, nedrīkst atteikties no zinātnieka ētikas principiem, kas iekļauti šajā kodeksā.